

VOKIETIJOS L. B. VALDYBOS

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 01 / 17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Nr.11/12 (348/349) 1976 Kalėdos

Šis leidinys leidžiamas rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, ma-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

V I S A D A V I E N A Š E I M A

M ū s ū k a l ė d i n i a i l i n k ė j i m a i

Ateina Kalėdos ir visas krikščioniškasis pasaulis džiaugiasi. Giminės, draugai bei pažįstami pasikeičia dovanomis, kortelėmis, linkėdami vieni kitiems laimės, ramybės, taikos. Namai puošiasi įvairiaspalvėmis žvakutėmis, gatvėse ir aikštėse skamba varpeliai, skelbdami Kristaus užgimimo šventę.

Kalėdų nuotaikomis gyvename ir mes. Jų laukiame ir kažko tikimės. Tačiau jos ateina ir praėina ir niekas pas mus nepasikeičia. Daug Kalėdų sutikome ir palydėjome, bet mūsų gyvenimas, nuotaikos, darbai ir po Kalėdų vis likdavo tokie pat, kaip ir prieš Kalėdas. Tur būt, kad nieko geresnio neatneš nei šios Kalėdos. Jos, gal būt, bus tik dar liūdnesnės. Praėjusiomis Kalėdomis palydėjome mūsų laisvės kovą sunkinantį Helsinkio susitarimą, šias pasitinkame apstulbinti rinkiminės propagandos metu kai kuriais, mums nuotaikas drumsčiančiais, Amerikos prezidentinių kandidatų pareiškimais. Tie pareiškimai, nors vėliau ir taisyti, mums tik labiau atveria akis ir aiškiau leidžia suprasti, kokia iš tikrųjų miglota dar tebėra mūsų tautos laisvės aušra. Laisvės šviesos spindulėlio nepamatysime nei šių Kalėdų metu. O prie Kūčių stalų išgirsime tik daugiau svetimtautiškų žodžių, daugiau kalbų apie pramogas ir mažiau apie lietuvišką knygą, laikraštį, plokštelę, lituanistinę mokyklą, stovyklą.

Šitokia kalėdinė nuotaika mums kelia daug rūpesčio ir daug klausimų. Kokia ateitis? Ką gera mums atneš kitos ir dar kitos, ir dar kitos Kalėdos? Kada rytuose pradės brėkšti laisvės aušra? Toli ar jau visai arti tas laikas, kai prie Kūčių stalo nei maldos lietuviškai sukalbėti niekas nebemokės? Jeigu manome, kad tokie klausimai nėra realūs, pasidairykime po mūsų ankstesniųjų išeivių palikuonių šeimas ir atsakymai greitai paaiškės. Kiekvienas suprasime, koks būtų šiandieninis išeivijos veidas, jeigu ji nebūtų pasipildžiusi naujais žmonėmis iš tėvynės. Nors ir ne savanoriškai, daugiau prievartos būdu, bet išeivijos gyvybę iš naujo atgaivino ir pratęsė ne kas kitas, kaip tik ta pati, dabar pavergta, bet gyva ir gaji mūsų tėvynė.

Tad į šių Kalėdų sveikinimų ir linkėjimų grandinę stipriau negu bet kada įjunkime ir savo tėvų žemę. Nors ten nėra nei varpelių, nei žvauciu, ir mūsų mielą Kalėdų Senelį pakeitė okupanto iš Sibiro atpūstas šiurpus senis šaltis, bet Kalėdų dvasia ten yra gyva, ten dar tebevyksta tikroji laisvės kova ir prie Kūčių stalo, kad ir paslapčiomis padengto, lietuviškas žodis dar tebėra gajus. Todėl tėvynei

siųskime pačius gražiausius sveikinimo žodžius, pavergtiems jos vaikams linkėdami stiprybės. Linkėkime ištvirti okupaciją, nepaisant kiek ilgai ji besitęstų; linkėkime išlaikyti tą brangųjį lietuvišką žodį, kultūrą, tradiciją ir meilę savo žemei, kol laisvės aušra vėl išauš.

Linkėkime, kad mūsų ryšys su tėvyne niekad nenutrūktų ir kad prireikus, galėtumėm iš jų ir mes pagalbos paprašyti. Linkėkime, kad visada liktumėm viena ir ta pati lietuviška šeima ir kad lietuviškas žodis liktų ir čia toks pat brangus, kaip ir tenai. Linkėkime, kad šios Kalėdos būtų švenčiamos didesniame išėivijos ir tautos suartėjimo ženkle, kad, bendrai dirbdami, išsilaikytumėm ir greičiau atgautumėm tautai laisvę bei valstybinę nepriklausomybę.

"Pasaulio Lietuvis"

L i n k s m ų   š v e n č i ų !

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA sveikina Vokietijos LB Tarybos narius, savo įgaliotinius prie Federal.Vokietijos kraštų vyriausybių, apylinkių vadovus, vargo mokyklų mokytojus, visus LB narius ir kitus INFORMACIJŲ skaitytojus bei jų šeimas **K a l ė d ų š v e n č i ų i r N a u j ų j ų M e t ų p r o g a** ir nuoširdžiai **l i n k i**, kad 1977 sustiprėtų mūsų tautinis susipratimas ir bendruomeninis solidarumas.

----- xXx -----

BENDRUOMENĖS DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Tradicinis Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas buvo norėtas susaukti anksčiau - rugsėjo mėnesį, bet dėl trumpo poatostoginio laiko nespėta pasiruošti. Todėl ir šiemet jis surengtas maždaug tuo pat laiku, kaip ir ankstyvesniaisiais metais - lapkričio 20-21. Jis buvo skirtas ne organizaciniams reikalams, kurie kasmet lieka tie patys, bet atkreipti aktyviųjų bendruomenininkų dėmesį į vieną didžiųjų mūsų problemų - į lietuvių santykius su kaimynais. Šiam klausimui svarstyti Vokietijos LB Valdybai pavyko sutelkti pajėgiausius gyvenamojo krašto intelektualus. Pagrindiniu pranešėju pakviestas dr.K.J. Čeginskas iš Muncheno; kitais pranešėjais - dr.A.Veigel-Plechavičiūtė iš Freudenstadto, dr.J.Grinius iš Muncheno ir dr.J.Norkaitis iš Stuttgarto.

Pradėdamas suvažiavimą, Vokietijos LB Valdybos pirmininkas J.Barasas perskaitė Pasaulio LB Valdybos pirmininko Br.Nainio sveikinimą, kuriame jis prašo ateiti į talką jaunimui, ruošiant IV PLJ Kongresą Vokietijoje 1979. Kalbėtojas išskėlė LB reikšmę mūsų gyvenime svetur. Jo žodžiais, LB įkūrimas prieš 27 metus buvo vienas svarbiausių pokariinių įvykių, o šiandien Bendruomenė yra vienas svarbiausių mūsų veiksnių.

Simpoziumo moderatorius, Vasario 16 gimnazijos direktorius V.Natkevičius, M.A., supažindino auditoriją su prelegentais.

Dr.J.K.Čeginskas apibūdino temos svarbą ir lietuvių santykius su atskirais kaimynais - vokiečiais, lenkais, gudais, latviais, rusais. Jei praeityje esame daug skriaudų iš v o k i e č i ų patyrę, tai pokario metais naudojomes ir tebesinaujome jų globa bei parama. Mus turėtų dominti ir Vokietijos susijungimo problemos, nes jos tiesiogiai paliečia Lietuvos ateitį.

Su **l e n k a i s** turėjome dalintis per šimtmečius bendrai sukurtomis gėrybėmis. Ilgą laiką buvome jų užgožti. Nepriklausomybės laikotarpis sustiprino mūsų tautinę sąmonę ir šiandien galime megzti geros kaimynystės santykius kaip lygūs su lygiais. Lenkai mumis domisi,

turėtume ir mes daugiau dėmesio kreipti į jų problemas.

G u d i j o j lietuvybė šiandien naikinama. Išėivijos gūdai irgi nėra palankūs lietuviams. Esama bendro istorinio palikimo su jais ir jį turime pripažinti.

Mūsų santykiai su **l a t v i a i s** apleisti. Nei jie mumis, nei mes jais pakankamai nesidomėjome. Ši klaida turėtų būti atitaisyta.

Su **r u s a i s** mūsų santykiai apsunkinti praeities ir dabarties. Prelegentas sutiko su "Metmenyse" formuluotomis Jungėno mintimis, būtent: turime skirti rusus nuo sovietų; Rusijos disidentai remia Sovietų Sąjungos tautybių nepriklausomybės siekimus; reikia rasti bendrą kalbą su rusais kaip su esamais ir būsimaiais kaimynais; taip pat ir su lenkais; per Vakarų pasaulį turime orientuotis į Pasaulio tautų bendruomenę; reikia ruošti skirtingai geopolitinei padėčiai, kuri susidarys subirėjus bolševikų imperijai. Dr. Čeginskas betgi išpėjo, kad tam tikromis sąlygomis mūsų kaimynai gali vengti pripažinti Pabaltijo tautoms teisę nepriklausomai gyventi ir tvarkytis.

Dr. A. Veigel-Plechavičiūtė pastebėjo, kad pasaulyje vyksta idėjų ir ideologijų pervertinimas. Tarptautiniame forume laimės tos tautos, kurios įgyvendins savo idėjas. Turime stengtis užkirsti kelią skaldymui viduje ir ieškoti draugų, turinčių į mūsų panašius tikslus.

Dr. J. Grinius konstatavo, kad užsienio lenkai yra palankesni lietuviams, negu Lietuvoje palikę. Ilgėliau sustojo su anksčiau buvusiais gerais, bet okupacijų pagadintais santykiais su **ž y d a i s**. Iš žydų pusės jau pasigirsta balsų, kad lietuviai padėję naciams naikinti žydus arba ir patys juos naikinę. Tai netiesa. Lietuvių tauta biauėė josi tuo genocidu. Daugelis lietuvių žydus gelbėjo. Apie tai rašo ir Vilniuje 1967 išleista knyga "Ir be ginklo kariai". Ne vienas lietuvių yra ir gyvybę dėl to praradęs.

Dr. J. Norkaitis nurodė, jog pirmas mūsų uždavinys yra užsitikrinti sau valstybinę bei kultūrinę egzistenciją, o tik paskui kalbėti apie santykius su kaimynais. Pabrėžė išskirtinę Lietuvos geopolitinę padėtį: 2,5 milijonų tauta, apsupta penkių kaimynų. Mes jiems nereikalingi, bet jie reikalingi mums. Saugumo ieškoti turėtume Europos federacijoje.

P e r d i s k u s i j a s buvo pabrėžtas lietuvių tautos nukraujavimas istorijos kelyje: daug kultūrinio ir biologinio potencialo esame atidavę kaimynams, už tai nieko iš jų negaudami. Po karo sąmoningumas, atrodo, sustiprėjęs. Reikia džiaugtis nauju precedentu tarptautinėje teisėje. Iki šiol nėra buvę atsitikimo, kad po daugiau kaip 30 metų okupacijos didžiosios pasaulio galybės nebūtų jos pripažinusios. Pabaltijo okupacija ir šiandien nepripažįstama.

Popiet tęsiant simpoziumą, moderatorius pranešė, kad šiandien rastas savo bute miręs VLB Mainzo apylinkės pirmininkas Juozas KRISČIUNAS. Velionis pagerbtas atsistojimu.

Dauguma diskusijų dalyvių pasisakė dėl žydų naikinimo nacių okupacijos metu. Tik vienas kalbėtojas siūlė pripažinti lietuvių atsakomybę už žydų žudymą. Jo prieštarautojai nurodė, kad 1941-1944 Lietuvą buvo okupuotas kraštas. Šalies valdymas buvo vokiečių komisarų ir Gestapo rankose. Žydų sunaikinimas buvo nacių programoje įrašytas ir išakytas. Nė vienas iš mūsų visuomenės vadų žydų žudymui nepritarė, bet jį smerkė. Tie, kurie viešai protestavo, buvo nubausti įvairomis bausmėmis. Už atskirų narių nusikaltimus negalima kaltinti visos tautos. Atrodo, jog norima nusikaltimu laikyti žydų negelbėjimą, statant pavojun savo gyvybę.

Apibendrinamas diskusijose keltas mintis, dr. K. Čeginskas pastebėjo, kad jos aiškiai parodė, kokios didelės apimtys yra mūsų santykių su kaimynais klausimas. Ta tema galime kalbėti ir rašyti, bet ją spręsti

- 4 -

kliudo Maskvos letena. Turime stengtis geriau pažinti savo kaimynus. Čia daug galėtų pasitarnauti spauda ir mūsų lituanistai, nagrinėdami šį klausimą akademinėje plotmėje.

Baigdamas diskusijas, moderatorius konstatavo, kad šis seminaras buvo vienas gyviausių ir įdomiausių. Sugiedotas tautos himnas. Auditoriją sudarė per 60 asmenų.

Po vakarienės labai aukšto lygio meninės programos pasiklausyti ir pasižiūrėti susirinko per 100 žmonių. Ją pranešinėjo mokinė Lilija Rekašiūtė.

Literatūros kritikų įvertinta jauna poetė Eglė J u o d v a l k y t ė paskaitė keletą savo kūrybos eilėraščių.

Nuotaikingai nuskambėjo P.Odinio fleita grojama ir muziko V.Banaičio vargonais palydima Liuli sonata E-moll.

Vasario 16 gimnazijos mažųjų mergaičių trys poros smagiai sušoko Gėlių šokį ir 5 poros - Pas močiutę augau.

Daugumai ir Vokietijoje jau pažįstama poetė Marija E. S a u l a i t y t ė jautriai perteikė keletą savo naujausių ir jau spaudoje pasirodžiusių eilėraščių. Didelio pasisekimo susilaukė fleitininko P. Odinio atlikta B.Dvariono Eleginė pjesė, Kačanausko Siuntė mane motinėle ir J.Pakalnio Šokis su lanku iš Sužadėtinės baletu. Pianinu palydėjo V.Banaitis.

Nors estrados dainininkė Violeta R a k a u s k a i t ė - Landienė slogavo ir prieš koncertą gąsdino neisianti į sceną, bet kai pasirodė, niekas net nepastebėjo, kad nesveikuoja. Solistei būdingu temperamentu ir įsijautimu be akompanimento atliko ilgą Karavaną ir keletą trumpesnių, daugiausia Gorbulskio komponuotų, dainelių, palydima savo pačios plokštelėse įrašytos muzikos bei dainavimo.

Meninę programą užsklendė vyresniųjų mokinių tautinių šokių grupė, sušokdama Kubilą (4 poros) ir Kvadratinį šustą (8 poros). Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių mokymą į patyrusias rankas yra paėmusi mokyt.Marytė Dambriūnaitė. Linkėtina, kad ji pasiektų tokį lygį, kuri grupė buvo pasiekusi prieš keliolika metų.

Įteiktos gėlės poetėms, solistei, tautinių šokių grupės vedėjai ir pranešėjai. Prie gėlių Vokietijos LB Valdybos pirmininkas J.Barasas pridėjo dar ir nuoširdų padėkos žodį. Kol fotografai naudojosi gera proga pasigaminti gražių nuotraukų, visa salė jautriai ir darniai giedojo Lietuva brangi... Po koncerto vienas juo susižavėjęs klausytojas taikliai pastebėjo, jog tokio lygio programos galėtų pavydėti ir patys didieji užjūrio lietuvių telkiniai.

Šokiams grojo P.Veršelis stereo-patefonu. Veikė A.Veršelio įrengtas ir patarnaujamas bufetas.

Sekmadienį pamaldas kaimo bažnytėlėje su kun.V.Šarka atlaikė ir pamokslą pasakė kun.Br. L i u b i n a s . Pirmiausia jis prisiminė prieš porą dienų mirusį VLB Mainzo apylinkės pirmininką J.Kriščiūną, nušvietė jo nuo jaunystės dienų iki grabo lentos nueitą kelią ir pakvietė už velionį pasimelsti. Pasidžiaugė, kad Vokietijos lietuviuose tebėra gyva bendruomeninė sąmonė, skatinanti sueiti draugėn ir svarstyti likiminius mūsų tautos klausimus. Kristaus Karaliaus šventėje kvietė nulenkti galvas prieš visatos Kūrėją ir Valdovą, kurio rankose yra žmonių ir tautų likimas. Per pamaldas gražiai skambėjo lietuviškos giesmės.

NORDRHEIN-WESTFALIJOS LB DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

vyko š.m. lapkričio 13 Warendorf-Müssingene. Dalyvavo 15 asmenų, tarp jų visi trys Vokietijos LB Valdybos įgaliotiniai NRW kraštui (M.Kiu-

žauskas, tėv.dr.K.Gulbinas ir Jer.Gulbinas), keturių apylinkių pirmininkai bei atstovai ir kiti. Pranešimą apie 1976 nuveiktus darbus padarė NRW LB atstovybės pirmininkas M. K i u ž a u s k a s . Veikia trys vargo mokyklos - Bocholte (ved.Goerke), Müssingene (O.Mauzienė) ir Solingene (M.Kiužauskas); tautinių šokių grupė, dabar vadovaujama Irmos Mauzienės, Kudžmos ir Kabl/auskaitės duetas. Jų visų veiklą remia NRW vyriausybė, bet 1/3 išlaidų reikia padengti savomis lėšomis. Visi svarbieji NRW lietuvių renginiai buvo aprašyti INFORMACIJOSE.

Lapkričio 12 ir 13 Uña-Massen pereinam. stovykloje įvyko visų tautybių atstovų suvažiavimas. Dalyvavo NRW krašto vyriausybės atstovas Ministerialreferent W.Heitz, NRW Regierungspräsident'o atstovė Regierungsrätin Wedeking, Federal.vidaus reikalų ministerijos atstovas Dr.Kaiser. Lietuviams atstovavo M.Kiužauskas, tėv.dr.K.Gulbinas ir I. Mauzienė. Be kitų naujienų sužinota, kad ateinančiais metais parama NRW veikiančioms 7-ioms tautybėms bus sumažinta iki 450.000 DM (1976 buvo skirta 500.000 DM). Lietuvių atstovai kėlė sovietų reikalavimą, kad asmenys, kilę iš jų dabar valdomų kraštų, atsisakytų sovietinės pilietybės. Dr.Kaiser pažadėjo šį klausimą aiškinti Federal.vidaus reikalų ministerijoj Bonnoj ir vėliau apie tai painformuoti. Perekalauta iki N.Metų įteikti 1977 numatomų renginių sąrašą ir sąmatą.

Vokietijos Lietuvių socialdemokratų pirmininkas J. P e t r a i t i s pranešė apie tos partijos veiklą ir apie lapkričio pabaigoje Ženevoje įvyksiantį Socialistų Internacionalo kongresą.

Vokietijos LB Valdybos reikalų vedėjas J. L u k o š i u s apgailėstavo, kad iš Valdybos įgaliotinių NRW pasitraukia Jer.Gulbinas ir padėkojo už atliktą darbą. Pranešė, kad jo vieton paskirta veikli Bendruomenės darbuotoja Irma M a u z i e n ė . Palinkėjo jai didelės kantrybės ir sėkmės. Kvietė visus uoliai aiškinti tautiečiams reikalą ir svarbą burtis apie Lietuvių Bendruomenę ir dirbti, nekreipiant dėmesio į partinius, religinius ir kitokius skirtumus. Tuos skirtumus turėtų ypač vengti viešai kelti Bendruomenės vadai.

Tėv. dr. Konst. G u l b i n a s pranešė apie Liet.Katal.Bažnyčios Kroniką, apie jos vertimą į vokiečių kalbą ir paskleidimą vokiečių spaudoje bei visuomenėje. Tokį platų atgarsį kaip Kronika yra iki šiol turėjusi tik Sibiro lietuvaikių maldaknygė.

Po trumpų diskusijų M.Kiužauskas pranešė apie numatomus NRW lietuvių renginius. Š.m. gruodžio 18 NRW lietuvių tautinių šokių grupė pasirodys Belgijoje lietuviams ir belgams. Ateinančių metų sausio mėn. bus bandoma sušaukti pabaltiečių atstovų pasitarimą.

Annaberge 1977 vyks šie renginiai: Vasario 16 minėjimas vasario 12, kovo 12 ir 13 bus rekolekcijos, balandžio 29 - gegužės 1 susirinks lietuviškasis jaunimas, o birželio 4 ir 5 užsakytas LABDAROS renginys.

Gegužės vidury Solingene Lietuvių moterų klubas suruoš M.Pečkauskaitės šimtmečio minėjimą. Tautos šventė rugsėjo mėn. ir 1977 bus švenčiama Hagene, o Kariuomenės minėjimas įvyks Bocholte.

M.Kiužauskas nusiskundė, kad ruošiant lietuviškus renginius, atstovybės žmonėms tenka atlikti ne tik organizacinius, bet ir smulkius techniškus darbus.

Darbščių ir sumanių šeiminių dėka programoje numatyta vakarienė buvo tikra puota.

H o m b u r g

Rugsėjo 25 VLB Saaro krašto apylinkė paminėjo savo 15-kos metų sukaktį. Išskilmės pradėtos pamaldomis, kurias katalikams laikė kun.Br.Liubinas, o evangelikams - kun.diak.Fr.Skėrys. Minėjimas vyko katal. parapijos salėje. Visą laiką šiai apylinkei vadovavęs Alg.Palavinskas

apžvelgė jos pusanthro dešimtmečio kelią. Vokiečių Bundestago narė Doris Pack savo asmeniniu atsilankymu ir šveikinimo žodžiu pagerbė minėjamą ir lietuvius. Kun.diak.Fr.Skėrys šviesos vaizdais parodė mūsų veiklos momentų. Renginys baigtas linksmavakariu.

S t u t t g a r t

Vakarų Europos lietuvių kat. vyskupo dr.A. L. D e k s n i o lankymo-si proga š.m. spalio 17 suruošta l i e t u v i ū d i e n a . Pamaldas už Lietuvą atlaikė Ganytojas su prel.dr.P.Celiešium ir kun.P. Girčium. Jis ir pamokslą pasakė, suminėdamas daug faktų, liudijančių, kad Lietuvoje negailestingai persekiojamas tikėjimas. Kvietė melstis už persekiojamuosius.

Pietavo visi kartu koplyčios salėje. Po skanių pietų programą pravedė dr.A.Plechavičiūtė-Veigel. Pranešimą apie Lietuvos Katal. bažnytinės provincijos ikūrimą padarė prel. dr. P. C e l i e š i u s . Pasveikinti abu jubilieatai - vysk.Deksnsys ir prel.Celiešius - šiemet sulaukė 70 metų amžiaus, įteikiant dovanėlių. Jų garbei buvo deklamuojami eilėraščiai.

Vertingą meninę programą atliko fleitininkas P.Odinis ir solistai kun.K.Senkus bei Br.Gailiūtė-Spies, akompanuojant A.Appenzeller'iui.

Baigiant programą, dr.A.Veigel-Plechavičiūtė atkreipė dėmesį į religinio persekiojimo faktus Lietuvoje ir ragino visus su protestais eiti į viešumą. Iškilmės baigtos tautos himnu. Visą dieną veikė foto nuotraukų parodėlė, kurioje buvo matyti vaizdai ir veidai iš religinio bei kultūrinio lietuvių gyvenimo Baden-Württemberge.

Lapkričio 1 buvo aplankyti tautiečių kapai Steinhaldeno kapinėse. Po pamaldų Steinhaldenfeldo bažnyčioje per 20 žmonių būrelis nuvyko į kapines. Aplankyti jose palaidoti lietuviai, kurių kapai buvo papuošti tautinėmis spalvomis, žvakutėmis ir gėlėmis. Daugelis mintimis skrido pas savo artimuosius, mirusius ar žuvusius tėvynėje ir Sibire. Pasišildyti ir pasišnekučiuoti pasirinkta Zu,ckerberg'o svetainė.

M e m m i n g e n

Spalio 23 VLB vietos apylinkės valdyba suruošė gan išpūdingą ir labai naudingą kultūrinį pobūvį. Vasario 16 gimnazijos mokyt.dailininko A. Krivicko referatas apie M.K.Čiurlionį ir skoningai sueiliuota jo knygų ir paveikslų parodėlė suteikė visiems progą arčiau pažinti šio muziko ir literato kūrybą. Dar buvo parodyti trys lietuviški filmai.

Mielais svečiais galėjome pasveikinti čia jau visiems artimai pažįstamus prel.dr.P.Celiešių ir kun.diakoną Fr.Skėrį. Neapsieita ir be linksmosios dalies - lietuviškų plokštelių muzikos, dainų, šokių ir gaivinančių gėrimėlių, kuriais aprūpino Kalinauskas. Jis jau nebe pirmą kartą bufeto pelną - jo ir savo šeimos viso vakaro darbą - aukoja VLB Memmingeno apylinkės socialiniams reikalams.

Apylinkės valdyba džiaugiasi gausiu tautiečių dalyvavimu. Ji tikisi, kad ir ateityje visi uoliai lankys jos renginius.

B e r l i n

Š.m. spalio 31 M.Žilinsko bute įvyko visuotinis apylinkės narių susirinkimas. Pirmininkavo M.Brakienė, sekretoriavo A.Muraitis. Iš pirminko M.Žilinsko ir išdininkės M.Brakienės pranešimų nariai patyrė, kad per praeitus metus buvo sušaukti du susirinkimai, paminėtos Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metinės. Susikaupimu pagerbta mirusi apylinkės kontrolierė Leškevičienė. Į apylinkę įstojo 7 nauji nariai. Į naują valdybą išrinkti: pirmininku M.Žilinskas, sekretorium A.Muraitis, išdininku J.Buntins ir kontroliere V.Vaitkūtė-Olschan.

S a a r l a n d

Visuotiniame narių susirinkime, įvykusiame 1976 lapkričio 6 Wiebelskircheno mieste, VLB Saaro krašto apylinkė išsirinko naują vadovybę. Pirmininku perrinktas Alg. Palavinskas, vicepirmininke išrinkta Nagelienė-Jurgauskaitė ir valdybos nare - Eug. Matulaitienė. Aptartas solidarumo įnašų rinkimo klausimas.

H a m b u r g

Š.m. lapkričio 13 kun. dek. V. Šarka atlaikė pamaldas už žuvusius Lietuvos karius ir kitus laisvės kovotojus šv. Teresės bažnyčioje (Hamburg-Altona, Dohrnweg 8). Parapijos salėje suruošta lietuviškų knygų ir plokštelių paroda. Buvo demonstruojamos solistės J. Liustikaitės dainos bei arijos. Vakarui vadovavo apylinkės pirmininkas Leonas Naruskus. Pasigesta lietuviškojo atžalyno.

S c h w e t z i n g e n

8591 LS lietuvių kuopoje š.m. lapkričio 22 įvyko Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Jo centre buvo Vasario 16 gimnazijos direktoriaus V. Natkevičiaus, M.A., paskaita apie lietuviškąją kariuomenę, kurios pagrinde buvo mintis, kad lietuvių pasipriešinimo dvasia gyva ir šiandien.

Meninėje dalyje reikėsi jaunoji solistė Violeta Landienė, gyvenanti Munchene, bet kartu atvykstanti į Vasario 16 gimnaziją dėstyti dainavimo. Landienė padainavo keletą lietuviškų dainų ir pabaigai dar porą vokiškų. Susirinkusiųjų ji buvo priimta entuziastingai. Minėjime dalyvavo ir nemaža amerikiečių, kuriems mūsų dainininkė taip pat labai patiko. Pobūviui vadovavo 8591 LS kuopos vadas maj. J. Valiūnas.

M ū n c h e n

Pradėdami naują poatostoginį sezoną, RATUKO - Muncheno lietuviškojo jaunimo sambūrio - nariai pasiskirstė darbu ir pareigomis. Taip atsirado RATUKO reprezentantė, šokių mokytoja, korespondentė, lietuvių kalbos mokytoja, finansų tvarkytojas, dainų mokytojas, du fotografai, archyvaras, spaudos sekėja ir kitos "ministerijos". Jų pavadinimai nusako darbo sritį. Pradėtos siūti tautinės lėlės ir repetuoti tautiniai šokiai.

Rugsėjo 30 suėjime išklaudytos iš magnetofono juostelės E. Bradūnaitės įrašytos lietuviškos dainos, padainuotos senųjų mūsų išeivių.

Spalio 7 fil. stud. Diana Hermaniėnė skaitė iš Pabaltijo proistorės referatą. Jos išvada - Pabaltijo proistorėje esančios "balto dėmės" laukia naujų tyrinėtojų.

Spalio 14 Eglė Juodvalkytė, jauna poetė iš JAV-bių, pateikė minčių apie tenykščio jaunimo galimybes reikštis kūrybiškai. Didžiausia kliūtis yra nepakankamas lietuvių kalbos įsisavinimas. Pagrindinė priemonė šiai kliūčiai nugalėti yra lietuviškos spaudos bei literatūros skaitymas. Daugiau pakenkia negu padeda nepagrįstas kiekvieno literatūrinio bandymo liaupsinimas. Jaunųjų talentų ugdymu JAV-bėse daugiausia rūpinasi "Santara-Šviesa" ir ateitininkai. Apgailėstavo, kad Vokietijoje nematyti jaunųjų kūrėjų.

Poetė Eglė paskaitė pirmąjį savo bandymą proza - apysaką.

Spalio 28 bandyta aptarti lietuviškojo būdo bruožus. Jei nuomonės sutapo, kalbant apie humaniškumą, vaišingumą, dainingumą ir pan. savybes, tai jos išsiskyrė dėl karingumo.

Š.m. lapkričio 13 įvyko metinis MUNCHENO MOTERŲ KLUBO narių susirinkimas. Pirmininkė J. Jurkonienė apžvelgė veiklą, kuri daugiausia reikėsi karitatyvinėje srityje - lankymu senelių ir ligonių ir parama jiems. Vyko mėnesiniai narių suėjimai.

- 8 -

Išrinkta nauja valdyba: pirmininkė A. Grinienė, vicepirmininkė ir sekretorė V. Landienė, išdininkė O. Sakalauskienė, narės renginiams ruošti - Jurkonytė ir Landienė.

Estrados dainininkė Violeta Rakauskaitė-Landienė savo daina pradžiugino susirinkusias.

Eglė Juodvalkytė savo pranešimu apie lietuviškojo jaunimo ir vyresniųjų santykius suteikė geru minčių pagalvoti daugeliui šeimų labai aktualių klausimų. Ji ir konkrečiai nurodė, kur jaunimo ir vyresniųjų nuomonės sutampa ir kur išsiskiria.

Susirinkimo proga buvo išstatyta daug iliustruotų knygučių vaikams.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

K a l e d ū a t o s t o g o s

Mokiniai išvažinėja gruodžio 18 po trijų pamokų. Į bendrabutį jie grįžta sausio 9, pamokos prasideda sausio 10.

M o k i n i ū t ė v ū s u s i r i n k i m a s

Seniai bebuvo susirinkę mokinių tėvai. Prasidėjus naujiems mokslo metams, atsirado reikalas jiems pasitarti ir išrinkti savo komitetą. Suvažiavimas įvyko š. m. spalio 17-tą popiet. Atvyko 27 tėvai. Nuošimtis nemažas, turint galvoje, kad 17-kos mokinių tėvai, gyvenantys Amerikoje, atvykti negalėjo. Be tėvų dar dalyvavo visi Kuratorijos valdybos nariai, auklėtojai bei mokytojai, mokinių komiteto nariai ir keliolika svečių. Susirinkimo pirmininku išrinktas dr. St. Sereika, sekretorium J. Barasas.

Pranešimą padarė direktorius V. Natkevičius, M. A. Pirmiausia jis pastebėjo, kad gimnazija švenčia 25 metų sukaktį. Perkant jai pilį, kurioje vyksta šis susirinkimas, niekas negalvojo, kad ta mokykla taip ilgai išsilaikys. Bet ji išsilaikė ir toliau tęsia savo darbą. Ji neužsidarys tol, kol bus tėvų, kurie trokš savo vaikams lietuviško auklėjimo bei mokymo.

Gimnazija pergyveno daug krizių. Pradžioje, kai buvo 180 mokinių, viešpatavo patalpų krizė. Mokymo ir ūkio reikalams reikėjo naudotis net senais barakais. Besitęsiant išvažiavimui į užjūrius, prisidėjo dar ir mokytojų krizė. Finansinė padėtis buvo taip pat labai prasta: mokytojai ir ūkio personalas gavo tokius atlyginimus, kuriuos teisingiau būtų vadinti kišenpinigiais, o ne algomis. Pagrindinis maisto šaltinis buvo iš BALFO gaunami paketėliai ir kitokios gėrybės. Kai pamažu tos visos krizės buvo nugalėtos, užklupo nauja, kuri iki šiol tebesitęsia - tai mokinių stoka. Jų skaičius tolydžio mažėjo ir buvo jau kritęs žemiau 60. Šiomet jį padidino iš Amerikos atvykę jaunuoliai-ės. Ar tas skaičius toliau kris ar kils, labai daug priklausys nuo mokinių tėvų. Jie savo atsiliepicimais apie gimnaziją ir patarimais gali padaryti didžiulę įtaką mokyklinio amžiaus vaikų turintiems tėvams.

Tęsdamas pranešimą, direktorius pateikė pluoštą statistikos. Šiuo metu gimnazijoje dirba 18 mokytojų: 9 pilnu etatu ir 9 po 1, 2 ar 3 dienas per savaitę. Tiek daug mokytojų prireikė samdyti dėl to, kad labai įvairi mokinių sudėtis. Šiomet atvyko 13 jaunuolių iš JAV-bių, 3 iš Kanados ir 1 abiturientas iš Venecuelos. Amerikos mokyklų programa skiriasi nuo Vokietijos, todėl jiems tenka kai kurių dalykų mokytis atskirai. Ne visi moka pakankamai lietuviškai ir vokiškai. Tų kalbų turi būti mokomasi sustiprintai.

Ivyko pasikeitimų. Dėl pervargimo pasitraukus E.Tamošaitienei iš mergaičių bendrabučio vedėjos pareigų, jos vietą užėmė doktorantė mokyt.M.Saulaitytė iš JAV-bių. Jai talkina M.Dambriūnaitė, taip pat iš JAV-bių, ir mokyt.Br.Lipšienė iš Vokietijos. Visos yra jaunos, bet jau nemažą patirtį dirbti su jaunimu turinčios.

Pranešėjas nurodė į didelius auklėjimo sunkumus ypač šiais laikais. Tai geriausiai žino patys tėvai, apie tai daug rašo vokiečių spauda, dėl to skundžiasi visos šio krašto mokyklos. Nors Vasario 16 gimnazija su savo bendrabučiais yra palyginti uždari, bet ir juos daugiau ar mažiau paliečia už jų sienų užaują skersvėjai. Bandė pateikti palyginimą mūsų bendrabučių su vokiečių. Didžiausias skirtumas kainose. Auklėjimo lygis ir metodai vokiečių bendrabučiuose labai įvairūs, todėl ir lyginti neįmanoma.

Baigdamas, direktorius kvietė tėvus pasisakyti, ką mes turėtume daryti, kad mūsų gimnazija ir bendrabučiai būtų tikrai pavyzdingi.

Pirmininkaujantis tuoj pastebėjo, kad jam šioje mokykloje labiausiai patinka tai, kad čia vaikai susipažįsta su dviem pasauliais - lietuviškuoju ir vokiškuoju - ir į juos įauga. Tai yra didelis laimėjimas kiekvieno žmogaus asmenybės ugdyme. Kai kurie tėvai pageidavo sustiprinto auklėjimo: išaiškinimo mokiniams, koks elgesys yra geras ir koks žeminantis, kaip reikia elgtis prie stalo ir kitose situacijose gerai išauklėtam žmogui. Auklėjime svarbią rolę turėtų vaidinti mandagumo pamokos. Reikia išaiškinti mokyklos drausmės nuostatų prasmę ir naudą.

Pageidauta, kad visi namų ruošos darbai būtų atliekami šeštadieniais ar kitomis dienomis, o sekmadienį švenčiama. Vaikai turėtų būti raginami dalyvauti bendrose pamaldose. Tėvai norėtų turėti patogų kambarį susitikti ir pasikalbėti su vaikais. Reikia sustiprinti aukų rinkimą Kalėdų eglutei, kreipiantis į visas Vokietijos LB apylinkes. Tėvai turėtų gauti surašytus mokyklos ir bendrabučių drausmės nuostatus ir pasirašyti, kad jų vaikai jų laikysis. Pasigirdo nusiskundimų ir nepakankama mediciniška priežiūra, ir bendrabuty pasitaikančiomis vagystėmis.

Direktorius ir auklėtojai aiškino, kad su vagystėmis griežtai kovojama. Du kartus per savaitę į gimnaziją atvažiuoja gydytojas su asistente. Jei atsiranda reikalas, gydytojas arba greitoji pagalba pašaukiami kiekvienu metu. Mokiniai pas gydytojus išleidžiami ir kitomis dienomis, dažnai net nuvežami. Vaistai tuoj pat pristatomi į gimnaziją. Vaikai šventomis dienomis raginami eiti į bažnyčią. Pamaldų lankymas didėja. Auklėtojai prašė tėvus glaudžiau su jais bendradarbiauti, atvažiavus visada užėiti ir papasakoti visas problemas.

I tėvų komitetą išrinkti ir tuoj pat taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas dr.med.St.Šereika, vicepirmininkas Ant.Kairys ir narys L.Lunecas. Naujasis komitetas pažadėjo visus tėvų iškeltus klausimus svarstyti su gimnazijos vadovybe.

V ė l i n ė s

Pagal lietuvišką tradiciją mirusieji prisimenami ir pagerbiami, aplankant jų kapus ir pasimeldžiant Vėlinių išvakarėse. Lapkričio 1 po vakarienės mokiniai, gimnazijos personalas ir Hüttenfeldo lietuviai, o kai kurie ir iš toliau atvykę, susirinko į bažnyčią, kur kun.J.Dėdinas atlaikė pamaldas. Jų metu pasakojo ir rodė skaidres apie Lietuvos kankinius: Stasę Lukšaitę, Tamonį ir kitus, apie Sibire nukankintus ir žuvusius tautiečius.

Po pamaldų visi su žvakutėmis ir žibintais nuėjo į kapines. Prie lietuvių kapų grupės kun.J.Dėdinas papasakojo apie amžinąjį gyvenimą, savo teiginius pagrįsdamas paties Kristaus žodžiais. Mokyt.Br.Lipšienė patvirtino, kad ir šiandien Lietuvoje mirusiųjų gerbimo tradicija

7 10 7

yra išlikusi ir uoliai puoselėjama. Vėlinių išvakarėse kapinės skendi žvakučių šviesos jūroje. Mokyt. M. Saulaitytė painformavo, kad ir Amerikos lietuviai tos tradicijos dar nėra pamiršę.

Pasimeldus giedant ir kalbant maldas, atsineštos žvakutės sustatytos ant lietuvių kapų ir paliktos degti per naktį.

Mirusiųjų tautiečių pagerbimą ir šiemet organizavo kun. J. Dėdinas. Jam vadovaujant, buvo sutvarkyti ir gėlėmis papuošti visų lietuvių kapai.

SUSIKAUPIMO IR APMĀSTYMO VALANDA

Šiais metais metais tradicinė evangelikų mokinių advento šventė įvyko lapkričio 27 popiet Vasario 16 gimnazijos valgykloje. Pradėta giesme. Po maldos ir Evangelijos (Luko 17, 20-30) skaitymo kun. diak. Fr. Skėrys kalbėjo apie adventą kaip vilties ir laukimo laiką. Visi sukalbėjo Tėve mūsų.

Geriant kavą ir skonėjantis kelių rūšių pyragais, ratelio vadovas kun. diak. Skėrys nuoširdžiai pasveikino visus susirinkusius, pastebėdamas, kad šioji šventė yra jubiliejinė - 15-oji. Gimnazijos mergaičių chorelis darniai pagiedojo keturias Kalėdų giesmes. Religinio pobūvio šeimininkas dėkojo choreliui ir visiems, kurie prisidėjo prie šventės paruošimo, o taip pat už gausų dalyvavimą. Susikaupimo valanda baigta giesme.

B e n d r a b u č i ū v e d ė j ū s u t u o k t u v ė s

Š. m. gruodžio 6 sukeitė žiedus Vasario 16 gimnazijos mergaičių ir berniukų bendrabučių vedėjai Marija Saulaitytė iš JAV-bių ir Algis Stankus iš Kanados. Rytą atlikti civilinės metrikacijos formalumai Hemsbacho savivaldybėje. 11 val. gimnazijos kapelionas kun. J. Dėdinas suteikė bažnytinį palaiminimą Hüttenfeldo bažnytelėje. Šv. mišiose dalyvavo visa gimnazija - moksleiviai, mokytojai ir ūkio personalas - ir nemažas būrys svečių. Šventovė buvo perpildyta šventiškai nusiteikusių tautiečių. Garsiai ir darniai skambėjo lietuviškos giesmės. Kun. J. Dėdinas rūpestingai paruoštame pamokslė tiksliai apibūdino, kas yra moterystės sakramentas ir kokią reikšmę jis turi krikščionio gyvenime. Prie altoriaus jaunavedžius palydėjo šešios poros mokinių-pajaunių. Gimnazijoje jie buvo sutikti su duona ir druska ir gausybė sveikinimų. Įteiktos dovanos.

Iškilmingi pietūs įvyko 13 val. gimnazijos valgyklos gražiai išpuoštoje salėje. Jiems vyną dovanojo mokyt. Al. Weigel'is. Dalyvavo visi moksleiviai, personalas ir keliolika kviestų svečių. Ceremonijoms vadovavo, piršlio padedama, mokyt. Br. Lipšienė, kuri dar praeitą vasarą pergyveno lietuviškas vestuves Annaberge.

Kavos metu pirmasis prabilo direktorius V. Natkevičius, M. A. Jis pasidžiaugė, kad Romuva atnešė jaunavedžiams laimę. Jie čia tik dar šią vasarą susipažino, įsimylėjo, o dabar sujungė rankas visam gyvenimui. Evangelikų vardu sveikino kun. diak. Fr. Skėrys. Kun. J. Dėdino ir mokyt. Al. Weigel'io (vokiškai) kalbos buvo perpintos stipriu humoru. Netruko gražaus sąmojaus ir jaunojo Stankaus padėkos žodžiui, kuri baigdamas, jis išreiškė pageidavimą, kad draugiška nuotaika, viešpataujanti dabar salėje, tęstųsi visus metus. Keturaukštį tortą (25 kg Napoleoną) kavai padovanojo gimnazija.

Iškilmėms baigiantis, su visomis ceremonijomis buvo pakartas piršlys melagis (J. Lukošius). Egzekuciją įvykdė Čikagos gangsteriai. Kai jį, labai įbaugintą, ištempė į koridorių, o paskui išbėgo ir žiūrovai, rado jau kabaliojantį ant storos virvės laiptuose ir gangsterių dar žiauriai daužomą.

Po vakarienės jaunavedžiai išvyko povestuvinės kelionės, trukusios ištisą savaitę. Pilies salėje vyko šokiai.

K a l ė d ū e g l u t ė

gimnazijoje atšvęsta gruodžio 17 vakare. Mokyt. M. Dambriūnaitė paruošė su žemesniųjų klasių mokiniais Kalėdų vaidinimėlių. Gimnazijos direktorius papasakojo apie Kūčių papročius. Pasivaišinta skaniais Kūčių valgiais. Kalėdų senis (Algis Vitkus) įteikė mokiniams krepšius skanumynų.

P a d ė k a j a u n i m u i

Praeitą vasarą dažė bendrabutį Jūratė Jurkšaitė, Živilė ir Angelė Vilčinskaitės, Vida Paulikaitė, Manfredas Šiušelis, Antanas Šiugždinis, Algis Valiūnas, Wolfgang Fischer, Petras Veršelis, dr. G. Bauras su ponia ir mokiniai - Sigrid Preuss, Rainis Valiūnas bei Petras Čepas. Už suteiktą jaukumo koridoriams ir pagražinimą išorės gimnazijos vadovybė nuoširdžiai dėkoja.

U ž u o j a u t a

Vasario 16 gimnazijos mokytoją M. D a m b r i ū n a i t ė , mirus jos tėveliui, kalbininkui ir kultūrininkui Leonardui DAMBRIŪNUI, nuoširdžiai užjaučia Vasario 16 gimnazijos direktorius, mokytojai, personalas ir mokiniai.

----- xXx -----

LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS DIENOS ANNABERGE

buvo skirtos kultūr. pramogai ir organizaciniams reikalams. Prasidėjo š. m. spalio 29 vakare pokalbiais prie jaukaus židinio. Čia patirta, kad gimdama draugija turėjo tik 24 narius, o šiandien turi per 50. Taigi kultūrininkų Vokietijoje pakanka, tik reikia veiklos.

Spalio 30 rytą prel. dr. P. CELIEŠIUS skaitė labai gerai paruoštą paskaitą apie k u l t ū r o s s a m p r a t ą . Anot jo, kultūra kyla iš žmogaus dvasinių galių - proto, valios bei jausmų - ir aplinkos sąveikos. Žmogus apipavidalina aplinką, pritaikydamas ją savo poreikiams. Kultūros sąrangos elementai: 1) idėja arba siekis (pažinimas) ką ir kaip kurti, 2) medžiaga (aplinka), kurią reikia perpavidalinti, pritaikyti gyvenimui, 3) forma (lytis) - gamtinei aplinkai naujo pavidalo ar lyties suteikimas, ir 4) išdava - kūrinio gimimas. Gimęs kūrinys pereina į civilizaciją. Civilizacija tampa lyg medžiaga naujam kultūros tarpsniui, naujai kūrybai.

Kultūra yra lyg piramidė: jos pagrindas - gyvybiniai žmogaus reikalai, aplinkos pritaikymas. Antras piramidės sluoksnis - mokslinė sritis. Trečias, baigiamasis piramidės sluoksnis - religija. Ji nėra kultūra. Ji tik vainikuoja kultūrą, vedama į pilnutinę tiesą - aukščiausią gerį - antgamtinę laikų ir didžiausią grožį - Dievą.

Nors religija virš kultūros, bet ji gali reikštis tik kultūriniu būdu: kalba, giesmė, religine tapyba, architektūra. Kultūra religijai tampa priemone. Kultūros reikšimosi būdai - mokslas, etika ir menas.

Po paskaitos, kurios klausėsi apie 20 asmenų, aiškintasi dėl idėjos ir kūrinio, dėl religijos ir kultūros santykiavimo, dėl mokslo, meno ir jausmų vietos kūrybos procese. Kai kas nesutiko, kad modernusis menas būtų laikomas kūryba.

Popiet, taip pat akademinio lygio, labai aktualia tema paskaitą apie m ū s ū s a n t y k i ū s s u L i e t u v a skaitė dr. J. GRINIUS. Lietuva nėra mums svetimas kraštas, bet gimtasis ir tėvynė. Mūsų santykiai su ja nėra nei normalūs, nei geri. Juos kontroliuoja ir trukdo okupantas. Net Lietuvos gyventojai nėdrįsta laisvai tarpusavy santykiuoti. Sovietai kontroliuoja ne tik jų valdomus žmonės, bet dalinai ir mus savo vizomis, laiškų tikrinimu, mūtais, nuolatinio kiršinimu vienu prieš kitus ir kitais būdais. Jų leistas turizmas į Vilnių yra

- 12 -

tik išnaudojimas po turizmo priedanga. Čia prelegentas perskaitė straipsnį iš AUSAOS Nr.2 apie tai, kaip negarbingai elgiasi daugelis turistų, atvykusių į Lietuvą lankyti savo giminių. Prelegento patarimas: kam nėra būtino reikalo, tas neturėtų važiuoti. Išimtis daryti - na jaunimui ir mokslininkams. Jie Lietuvoje turėtų susirasti draugų. Mes norime su tėvyne normalių, t.y. laisvų santykių ir reikalaujame jai laisvės. Palaikymas ryšių su okupanto įstaigomis žemina doro lietuvio vardą.

Per diskusijas daugelis dalyvių papasakojo savo liūdnius patyrimus, lankantis tėvynėje. Aptartas sovietų reikalavimas atsisakyti jų pilietybės, už tai sumokant dar apie 230 DM. Nurodyta, kad atsisakymas sovietų pilietybės gali būti išaiškintas kaip prisipažinimas ją turėjus, kitaip tariant, okupacijos pripažinimu. Neseniai iš Lietuvos atvykę repatriantai papasakojo, kaip kreivai ten žmonės žiūri į lietuvius turistus, laikydami juos politiniais nesubrendėliais. Diskusijos ta tema buvo tęsiamos ir po kavutės. Dalyvavo per 30 asm.

Po vakarienės vyko **l i t e r a t ū r o s v a k a r a s**. Rašytojas R.SPALIS pastebėjo, kad jo iki šiol pasirodęs romanų ciklas, pradedant Gatvės berniuko nuotykiiais ir baigiant Mergaite iš geto, yra vienos kartos istorija. Dabar paruošęs šeštąjį to ciklo romaną, iš kurio paskaitė vieną ištrauką.

Mokyt.Rūta SPROGIENĖ šiemet lankėsi Vilniuje. Paskaitė eiliuotus savo kelionės išpūdžius, pavadintus - Kai kurie nebegrižta, vokiečių ir lietuvių kalbomis. Po humoristinio įvado R.Spalis dar perteikė vieną savo tokios pat nuotaikos novelę - Bitnikus. R.Sprogienė irgi paskaitė ištrauką iš Bubnio knygos.

Vėliau vyko loterija, davusi beveik pustūkstantį DM pelno, ir draugiški pokalbiai.

Sekmadienį (spalio 31) po pusryčių rūmų koplytėlėje šv. mišias aukojo prel.P.Celiešius su kun.Senkumi, kuris taip pat giedojo giesmėoratoriją "Stovi Motina skausminga" prisiminti kenčiančius brolius ir seses už geležinės uždangos. Vargonais palydėjo belgė Salm, fleitos partiją atliko P.Odinis, kartais įjungiant į giedojimą visus maldos dalyvius. Pamokslą apie gyvąją šv.Povilo laišką pasakė vice-senj.J.Urdzė.

Priešpiet dar įvyko gausus ir įvairus **k o n c e r t a s**, kurį pranešinėjo St.Baltus'ienė iš Belgijos. Pradėjo belgė pianistė SALM Bramso variacijomis. Solo giedojo ir dainavo kun.K.SENKUS lietuvių kompozitorių kūrinis, fleita grojo P.ODINIS Mozarto, Bacho ir Kačanausko kompozicijas. Solistą ir fleitininką pianinu palydėjo Salm. St.BALTUS' IENĖ paskaitė ketvertą lietuvių poetų eilėraščių žmogaus tema. Po ilgesnio prašymo P.Odinis priedu pakartojo Kačanausko "Siuntė mane motinėle" ir pagrojo iš Pakalnio baletu "Sužadėtinė" šoki su lanku.

Popiet skubėta atlikti organizacinius Lietuvių kultūros draugijos reikalus. Susirinko 34 nariai ir keliolika svečių. Draugijos veiklą pranešė pirmininkė dr.A.PLECHAVIČIŪTĖ-VEIGEL. Savo srities darbus apibūdino sekretorė St.Baltus'ienė ir kontrolierius Sprogys.

Susirinkimo pirmininku išrinktas J.Lukošius, sekretore - S.Baltus'ienė. Balsams skaičiuoti pakviestos P.Ivinskienė ir E.Lucienė. Po diskusijų organizaciniais klausimais išrinkta nauja valdyba ateinančioms dvejais metams. Dar tą pačią dieną ji taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkė dr.A.Plechavičiūtė-Veigel, vicepirmininkas prel.dr. P.Celiešius, sekretorė mokyt.R.Sprogienė, išdininkas R.Tendzegolskis ir narė mokyt.Br.Lipšienė. Revizijos komisija sudaro: pirmininkas inž.M.Strumila, vicepirmininkė P.Ivinskienė ir narys J.Ivanuskas.

Vyčio apipavidalinimo konkursui atsiųstiems kūriniais vertinti komi-

sija (dr. J. Grinius, muzikologė R. Lampsatytė ir rašytojas R. Spalis) pranešė, kad atsiųsti 6 kūriniai. Nutarta pirmą ir antrą premijas sujungti ir padalyti perpus tarp Böckelmann'o (metalinis vytis ant akmeninio Lietuvos žemėlapis) ir nežinomos autorės iš Ditta Ricami vilos Italijoje (įrėmintas spalvotas siuvinys).

Po vakarienės dauguma suvažiavimo dalyvių išsiskirstė namo. Likusiems dar buvo parodyta Lietuvos vaizdų.

L i e t u v i ū k u n i g ū r e k o l e k c i j o s

vyko š.m. lapkričio 22-25 Braunsharde. Vadovavo prel.dr. L. TULABA iš Romos. Visas tris dienas dalyvavo katal. dvasiškiai: prel.dr. J. Aviža, tėv. A. Bernatonis, tėv. dr. K. Gulbinas ir kunigai - Br. Liubinas, A. Rubikas, K. Senkus ir Vaišvilas. Po rekolekčių buvo dar trumpi pasitarimai bėgamaisiais reikalais. Įsteigtas Pasaulio Lietuvių kunigų vienybės sąjungos skyrius Vokietijoje. Į skyriaus valdybą išrinkti kunigai: Alf. Bernatonis, Br. Liubinas ir K. Senkus.

Po suvažiavimo atvyko iš Skotijos prel. J. GUTAUSKAS, š.m. lapkričio 1 atšventęs 80-ąjį gimtadienį, bet dar labai judrus. Jis ir prel. Tulaba buvo tėv. Bernatonio svečiai.

KUN. DEK. V. ŠARKA PASVEIKINO L. BREŽNIEVĄ,

Sovietų Sąjungos komunistų partijos gener. sekretorių, 70-ojo gimtadienio proga ir paprašė leisti Lietuvoje žodžio bei spaudos laisvę ir švęsti pagrindines religines šventes, sugražinti iš ištrėmimo vyskopus J. Steponavičių ir V. Šladkevičių, nepersekioti kunigų už vaikų ir jaunimo mokymą tikėjimo tiesų, per radiją ir televiziją transliuoti lietuvių kalba pamaldas ir religinius koncertus, leisti religinio turinio spaudą, muzikos plokšteles ir kit. Taip pat paprašė leisti lietuviams lankytis tėvynėje ilgiau negu tik 5 dienas ir ne tik Vilniuje, bet ir kitose vietose ir sumažinti muitus už dovanų siuntinius.

Kun. B r ū s e w i t z b u v o k l a i p ė d i e t i s

Rytų Vokietijoje Zeitz'o turgaus aikštėje susideginęs 47 metų amžiaus evangelikų kunigas Oskar Brūsewitz buvo gimęs Vilkiškiuose, Pagėgių apskr. 1945 su tėvais atvyko į Saksoniją, kur išmoko bašiuovystės. Tuo amatu jis vertėsi ir persikėlęs į Vak. Vokietiją, gyvendamas Melle mieste prie Osnabrūcko. 1954 vėl grįžo į R. Vokietiją. Baigęs Erfurto teologijos mokyklą, buvo ordinuotas kunigu. Dirbdamas sielovadinį darbą, turėjo nuolatinius susidūrimus su komunistais. Nebepakęsdamas priespaudos, aikštėje prieš bažnyčią apsipylė benzinu ir susidegino. Šalia pastatyti plakatai skelbė: "Bažnyčios kaltina komunizmą" ir "Nesugadinkite mūsų jaunimo".

LIUTERONŲ BAŽNYČIOS IŠEIVIJOJE SUVAŽIAVIMAS

įvyko š.m. spalio 4-8 Amelungsborno vienuolyne. Vedamoji tema - bažnytinis šūkis (psalmis 86, 11) "Parodyk man, Viešpatie, savo kelią, kad vaikščiočiau jau ištikimai!" Dalyvavo apie 40 estų, latvių, lietuvių, lenkų ir vengrų kunigų ir Bažnyčios darbuotojų. Lietuviams evangelikams atstovavo senj. A. Keleris, garbės senj. A. Gelžinius, vicesenj. J. Urdzė, kunigai M. Klumbys bei R. Vymeris, kun. diak. Fr. Skėrys, R. Zenn'ienė ir reikalų vedėjas Fr. Šlenteris.

Trečiadienį Biblijos darbą iš Jono 16, 12-28 pravedė vicesenj. J. Urdzė. Kasdien ryte ir vakare bažnyčioje vyko trumpos pamaldos, kurias laikė kun. diak. Fr. Skėrys. Apie lietuvių evang.-liuteronų Bažnyčią pranešimą pateikė senj. A. Keleris. Atskirų prelegentų pranešimuose ir diskusijose svarstytos išėivijos liuteronų Bažnyčios problemos, su kuriomis susiduriama, dirbant sielovadinį darbą svetur.

A d v e n t o š v e n t ė G a g g e n a u

Š.m. lapkričio 28 M.Kuršienės bute pirmą kartą Gaggenau mieste buvo laikomos lietuviškos pamaldos evangelikams. Susirinko per 20 žmonių, daugiausia iš kaimyninio Rastatto. Buvo giedamos advento giesmės. Pamaldas atlaikė ir pamokslą pasakė kun.diak.Fr.Skėrys. Po pamaldų įvyko bendra kavutė su suneštiniais pyragais.

V y s k u p o K a l v a n o l a i š k a s

Prieš Kalėdas Vakarus pasiekė Lietuvos Evangelikų-Liuteronų Bažnyčios vyskupo Jono Kalvano ganytojinis laiškas su sveikinimais ir linkėjimais tikintiesiems didžiųjų švenčių proga. Jame pranešama, kad š.m. birželio 20 Martyno Mažvydo vardo bažnyčioje Tauragėje įvyko III vi-
suotinis Lietuvos Evang.-Liuter. Bažnyčios sinodas, kuris išsirinko pirmąjį tos Bažnyčios vyskupą. Tuo būdu Lietuvos Evang.-Liuteronų Bažnyčia prilyginta Estijos ir Latvijos Bažnyčioms.

K A L Ė D Ų E G L U T Ė S

G r u o d ž i o	18	-	<u>Hannover</u> 15 val. Hannover-Stöcken, St. Christophorus-Kirche, Eichsfelder Str. 72
"	25	-	<u>Hamburge</u> 15 val. Hamburg-Altona, Dohrnweg 8 St.Theresien-Kirche
"	26	-	<u>Lebenstedte</u> 15 val. Salzgitter-Lebenstedt, St.Michael-Kirche, Saldersche Strasse 3 <u>Osnabrücke</u> 16 val. Osnabrück-Dodesheide, Bassumer Str.,St.Franziskus Altersheim
"	30	-	<u>Bad Zwischenahn</u> 15 val. Fähr-Strasse, katholische Kirche
S a u s i o	6	(per Tris Karalius)	<u>Stuttgarte.</u>
"	8		<u>Neustadte</u> 15 val. Neustadt/Holstein, Danziger Str. St.Johannes-Kirche.

M I R U S I E J I

U r š u l ė DAMBRAUSKIENĖ, VLB Bad Zwischenahno apylinkės narė, mirė 1976 lapkričio 3. Palaidota Bad Zwischenahne lapkričio 8. Buvo gimusi 1913 balandžio 6 Paežerių k., Alvito valsč., Vilkaviškio apskr.

A n t a n a s ŽOLYNAS, VLB Romuvos apylinkės narys, mirė š.m. lapkričio 9 Nagoldo (Schwarzwald) sanatorijoje. Palaidotas spalio 12 Hüttenfeldo kapinėse. Laidojimo apeigas atliko tėv.Alf.Bernatonis. Dalyvavo apie pusšimtis tautiečių. Vainikus ant kapo sudėjo Vokietijos LB Valdyba, Romuvos apylinkė ir 8591 LS lietuvių kuopa Schwetzingene, kurioj velionis prieš keletą metų tarnavo. Atsisveikinimo žodžius prie kapo duobės tarė: Vokietijos LB Valdybos vardu J.Lukošius, 8591 LS lietuvių kuopos kapelionas kun.Br.Liubinas ir kun.diak.Fr.Skėrys. Sugiedota Marija, Marija. Gedulingas šv.mišias kaimo bažnytėlėje koncelebravo tėv. Alf.Bernatonis, kun.Br.Liubinas ir kun.J.Dėdinas. Gražų pamokslą pasakė tėv.Bernatonis.

Žolynas buvo gimęs 1911 birželio 27 Suvalkijoje. Tarnavo ulonuose, o vokiečių okup. metu - lietuvių daliniuose. Buvo labai tvarkingas ir giliai tikintis. Aktyviai reiškėsi Vokietijos LB veikloje: 1969-1971 buvo VLB Weinheimo apylinkės pirmininkas. Jai susilikvidavus, persikėlė į Romuvos apylinkę ir buvo uolus jos narys iki mirties.

J u o z a s KRIŠČIŪNAS, VLB Mainzo apylinkės pirmininkas, mirė 1976 lapkričio 19 Mainze. Palaidotas lapkričio 24 Waldfriedhof kapinėse Mainz-Mombache, kur jau šešetą metų ilsisi tos pat apylinkės buv.pirmininkas J.Matulaitis. Laidojimo apeigas atliko ir atsisveikinimo kalbą pasakė, apibūdinamas velionio gyvenimą ir darbus, kun.Br.Liubinas. Lietuvos Savanorių-kūrėjų sąjungos vardu atsisveikino Vokietijos sky-

riaus pirmininkas pulk.V.Sutkus. Vokietijos LB Valdybos vardu atsi-sveikinimo žodį tarė ir vainiką ant karsto padėjo jos reikalų vedė-jas J.Lukošius. Ant kapo sudėta apie 10 vainikų ir daug gėlių puokš-čių. Dalyvavo apie 50 žmonių. Iš JAV-bių buvo atskridęs brolis inž.A. Kriščiūnas.

Gedulingas šv.mišias šv.Mykolo bažnyčioje Mombache atnašavo kun.Br. Liubinas, tėv.Alf.Bernatonis ir tėv.dr.K.Gulbinas. Pastarasis pasakė turiningą pamokslą apie mirtį, kurią Lietuvos liaudis teisingai supra-to. Po pamaldų visi buvo pakviesti į svetainę kavos toje aikštėje,kur velionis gyveno.

J.Kriščiūnas buvo gimęs 1899 spalio 29 Skučiškės k.,Kazlų valsč.,Ma-rijampolės apskr. 1919 stoji savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir ka-riavo visuose frontuose,kol buvo apginta nepriklausomybė. 1922 baigė Karo mokyklą. 1934 buvo išsitarnavęs kapitono laipsnį, bet pašalintas iš kariuomenės dėl dalyvavimo voldemarininkų sukilime. Tuo pat metu baigė Vytauto Didž.universiteto ekonomijos fakultetą. Tarnavo Lietu-vos banke ir kitur. 1940 bolševikų buvo įkalintas. Išsilaisvino 1940 birželio mėn. Vokiečių buvo paskirtas vienos lietuvių kuopos vadu ir pakeltas į majorus, bet dėl ligos negalėjo tų pareigų eiti. Į Vokietiją atvyko 1944. Karui pasibaigus, gyveno įvairiose pabėgėlių stovyklo-se, vėliau tarnavo amerikiečių darbo kuopose iki išėjimo į poilsį.

Nuo pat Vokietijos Lietuvių bendruomenės įsikūrimo buvo aktyvus jos darbuotojas: iš pradžių dalyvavo apylinkių vadovybėse, 8 metus buvo VLB Tarybos narys ir 1965 - Valdybos. Keletą metų kontroliavo Vokietijos LB Valdybos ūkį ir finansus. Paskutiniuosius 6 metus vadovavo VLB Mainzo apylinkei.

J u o z a s GATAVECKAS, VLB Darmstadto apylinkės narys, mirė š.m. gruodžio 6. Palaidotas gruodžio 9 Hüttenfeldo kapinėse. Gedulingas šv.mišias aukojo, pamokslą pasakė ir laidojimo apeigas atliko tėv.Alf. Bernatonis. Atsisveikinimo kalbas prie kapo duobės pasakė kun.Br.Liu-binas, 2040 LS kuopos vadas maj.Kasperavičius ir Vokietijos LB Valdy-bos vicepirmininkas J.Lukošius. Laidotuvėse dalyvavo apie 60 žmonių. Šiugždinių šeima pakvietė visus dalyvius kavos į Seefeldo svetainę.

Velionis buvo gimęs 1919 gegužės 28 Kybartuose. Į Vokietiją atvyko 1944. 1949 įstojo į amerikiečių darbo kuopas. 1964-1969 buvo virėju Vasario 16 gimnazijoje. Nuo 1969 iki mirties tarnavo 2040 LS lietuvių darbo kuopoje Darmstadte. Mirė staigiai, nesirgęs.

R a i m u n d a s PETRULAITIS žuvo motociklu važiuodamas, 1976.XI.9 Kaiserslauterne. Palaidotas lapkričio 15 Erlensee-Langendiebacho ka-pinėse. Laidojimo apeigas atliko evang.kun.Grosske ir kun.diak.Fr.Skė-rys. Buvo gimęs 1956.XI.14. Mokėsi Vasario 16 gimnazijoje, vėliau Pre-kybos mokykloje Darmstadte. Dirbdamas geležinkely,įsigijo ranžruotojo amatą. Laidotuvėse dalyvavo apie 100 žmonių, ypač daug jaunimo.

A n t a n a s PETRULAITIS mirė š.m. lapkričio 16 - rytojaus dieną,pa-laidojęs sūnų Raimundą. Palaidotas 1976.XI.22 šalia sūnaus. Laidoji-mo apeigas atliko tie patys kunigai kaip ir sūnaus. Buvo gimęs 1920. IX.23 Maspečiuose, Biržų apskr. Lankė Biržų gimnaziją iki repatriaci-jos 1941. Po karo studijavo Torino mieste, Italijoje. Vokietijoje tar-navo amerikiečių LS lietuvių kuopose. 1976.XI.6 susituokė su Elena Šucaite iš Lietuvos, bet tegyveno 10 dienų. Iki mirties dirbo vienoje statybos firmoje buhalteriu.

M i k a s GENUTIS mirė 1976.XI.15 Gingene prie Goepingeno. Laidojimo apeigas Gingenos koplyčioje atliko kun.diak.Fr.Skėrys lapkričio 18. La-voņas buvo sudegintas ir rytojaus dieną urna palaidota Gingenos kapinė-se. Buvo gimęs 1898.X.15 Tauragės Naumiesty. 3 metus tarnavo gusarų pulke Kaune. 1941 repatrijavo į Vokietiją. Po karo buvo grįžęs Lietu-von, bet 1960 repatrijavo antrą kartą,kai sovietai neleido jo į savo ūkį, betikiško į kolchozą.

- 16 -

H e r m a n n BUDDENSIEG, Dr.Dr.h.c., mirė š.m. gruodžio 12. Palaidotas gruodžio 16 Bergfriedhof kapinėse Heidelberge. Kartu su apie 60 žmonių, daugiausia iš mokslo ir literatūros sluoksnių, į kapus velionį palydėjo ir Vasario 16 gimnazijos atstovai. Ant kapo gimnazijos vainiką padėjo ir atsisveikinimo kalbą pasakė mokyt.V.Banaitis, pastebėdamas, kad velionis įrašė savo vardą į lietuvių literatūros istoriją kaip Donelaičio, Poškos ir Baranausko veikalų vertėjas į vokiečių kalbą.

Dr.Dr.h.c.H.Buddensieg buvo gimęs 1893.VI.3. Per I pas. karą buvo sunkiai sužeistas į galvą. Nuo 1933 buvo nacių persekiotas. Po II pas. karo išrinktas Ad.Mickevičiaus gremiumo Vak.Vokietijoje pirminku ir iki 1974 leido "Mickevičiaus lapus". Į vokiečių kalbą heg-zametais išvertė Mickevičiaus "Poną Tada".

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Dr.med.Stasys Šereika iš Queidersbacho ir Nordrhein-Westfalijos lietuviai per įgaliotinį M.Kiužauską po	100 DM
B.Müller iš Karlsruhes, V.Merkevičius iš Hannoverio, dr.K.J. Čeginskas iš Müncheno ir dr.A.König iš Teherano (Iran) po	50 "
Kun.Bronius Liubinas iš Kaiserslauterno	45 "
K.Noreika iš Konstanzo ir V.Ramanauskas iš Hannoverio po	30 "
A.Daubaris iš Homburgo/Saar, Z.Glemžienė iš Calw-Hirsau, K. Bernotavičius iš Kaiserslauterno, M.Sprogies iš Schwetzingeno ir Ad.Pračkys iš Weideno po	20 "
Jurgis Pyragas iš Lübecko ir Br Pajarskas iš Haano po	15 "
Dr.P.Reklaitis iš Marburgo, Alb.Šivokas iš Hanau, M.Brakienė iš Berlyno, J.Sauga iš Hagen-Haspes po	10 "
Ačiū.	

K n y g ų l e n t y n a

St.Barzdukas. LIETUVIS SAVO TAUTOJE, VALSTYBĖJE, Bendruomenėje. Kietais viršeliais.	258 psl.	16,--DM
K.Škirpa.SUKILMAS.Dokumentinė apžvalga.Kiet.viršel.	584 "	30,--"
B.Pūkelevičiūtė.NAUJŲJŲ METŲ ISTORIJA.Prem.romanas	184 "	12,--"
" " RUGSĖJO ŠEŠTADIENIS! " "	238 "	13,--"
Ed.Cinzas.Raudonojo arklio vasara.Romanas.Kiet.virš.	312 "	15,--"
Ant.Maceina. KRIKŠČIONIS PASAULYJE. Kietais viršeliais	404 "	8,--"
Dr.Pr.Skardžius ir kt. LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS.Kiet.v.	606 "	10,--"
V.Gailius. VOKIŠKAI LIETUVIŠKAS ŽODYNAS.Kiet.viršel.	1184 "	15,--"
K.Fulst ir kt.LIETUVIŠKAI VOKIŠKAS ŽODYNAS " "	976 "	15,--"

Šias ir kitas knygas galima pirkti Vokietijos LB Valdyboje arba užsakyti paštu, sumokant persiuntimo išlaidas. Leidyklose užsakyta naujų knygų. Jos mus pasieks tik ateinančių metų pradžioje.

N a u j a Š u k y t ė s p l o k š t e l ė

W.A.Mozart "Ascanio in Alba". Neseniai tokio pavadinimo pasirodė plokštelė, kurioje, šalia kitų žymių solistų, dainuoja ir Lilija Š u k y t ė. Mozartas yra mėgiamiausias jos atliekamų kūrinių autorius. Plokštelių rinkinio kaina 59 DM. Gaunamas vokiečių krautuvėse.

I e š k o m i l i u d i n i n k a i

F. BIMŠTEINAS, kilęs iš Šiaulių, ieško liudininkų, kurie pažino jį arba jo tėvus ir galėtų paliudyti, kad jie tikrai gyveno Šiauliuose. Pranešti F.Bimstein, 6050 Offenbach, Karlstrasse 66 arba INFORMACIJŲ redakcijai.

UŽSISAKYKIME "PASAULIO LIETUVI" 1977 METAMS

Prenumerata kainuoja tik 3 US doleriai arba apie 7,50 DM.